

Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Кафедра бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ЛУК'ЯНЧУК ЯРОСЛАВ ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК 657.1:339.1

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРАМИ ПІДПРИЄМСТВ
ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Ярослав ЛУК'ЯНЧУК

Науковий керівник

Малюга Н.М.

д.е.н., проф.

Житомир – 2023

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету

Рецензент:

професор кафедри фінансів і кредиту Поліського національного університету,
д.е.н., проф. Віленчук О.М.

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

допустити до захисту

Голова комісії _____ Тетяна ГАЙДУЧОК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту:

допустити до захисту

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту № 9 від 12 грудня 2023 року

В.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Наталія МАЛЮГА _____
(підпис)

«12» грудня 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студент(ка) ЛУК'ЯНЧУК Ярослав Володимирович захистив(ла)
кваліфікаційну роботу з оцінкою: сума балів за 100-бальною шкалою _____, за
університетською шкалою _____

Секретар ЕК _____
(підпис)

Ганна МАЙДУДА
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

ЛУК'ЯНЧУК Я. В. Облік і оподаткування операцій з товарами підприємств переробної промисловості. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Житомир: Поліський національний університет, 2023.

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано теоретичні та практичні положення щодо організації обліку операцій з товарами на підприємствах переробної промисловості. Досліджено організацію обліку та оподаткування операцій з товарами на підприємствах переробної промисловості. Проаналізовано діяльність підприємств переробної промисловості.

В процесі проведеного дослідження визначено цілі стратегічного розвитку підприємства промислової переробки. Детально зазначено основні показники, які можуть обчислюватися під час процесу аналізу, порядок їх розрахунку та фактори, які можуть на них впливати.

Запропоновано класифікацію для підприємств операцій з товарами підприємствах переробної промисловості та пропозиції щодо розрахунків за товари криптовалютою.

Ключові слова: облік, оподаткування, товари, переробна промисловість, розрахунки

ABSTRACT

LUKYANCHUK Ya. V. Accounting and taxation of operations with goods of processing industry enterprises. - Manuscript.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 071 - accounting and taxation. - Zhytomyr: Polish National University, 2023.

The qualification work substantiates the theoretical and practical provisions regarding the organization of accounting for transactions with goods at enterprises of the processing industry. The organization of accounting and taxation of transactions with goods at enterprises of the processing industry has been studied. The activity of processing industry enterprises is analyzed.

In the process of the conducted research, the goals of the strategic development of the industrial processing enterprise were determined. The main indicators that can be calculated during the analysis process, the order of their calculation and the factors that can influence them are specified in detail.

A classification is proposed for enterprises dealing with goods, enterprises of the processing industry and proposals for payments for goods in cryptocurrency.

Keywords: accounting, taxation, goods, processing industry, calculations

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ.....	9
1.1.Організаційні основи бухгалтерського обліку діяльності підприємств переробної промисловості.....	9
1.2. Огляд нормативної бази та наукових джерел з питань обліку і оподаткування операцій з товарами.....	14
1.3.Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємства ДП «ЖЛГЗ»	17
2.1. Стан обліку і оподаткування на ДП «ЖЛГЗ».....	25
2.2. Удосконалення обліку операцій з товарами на підприємстві	31
2.3. Оптимізація оподаткування операцій з товарами на ДП “ЖЛГЗ”	36
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42
ДОДАТКИ.....	46

ВСТУП

Актуальність теми.

На сьогодні більшість провідних компаній, підприємств незалежно від масштабу використовують облік у різних його представленнях. Бо без систематичного ведення різних аспектів професійної, а також особистої діяльності буде хаос.

Аналіз та оптимізація обліку і оподаткування товарів для підприємств є необхідним для покращення показників та росту. Регулярність оптимізації є як ніколи актуальним питанням для будь якого підприємства, в тому числі і для промислово переробних підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Облік товарів та їх оподаткування у теоретичному та практичному аспекті є предметом дослідження українських та зарубіжних науковців, зокрема:

Кащена Н.Б., Носач Н.М., Максименко І.Я., Васильченко Е.В., Чабанюк О.М., Полянська Г.О., Кондратюк О., Лисенко В., Пристемський О. С., Сакун А. Ж..

Мета і завдання дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи - обґрунтування організаційних основ бухгалтерського обліку операцій з товарами, їх оподаткування, а також удосконалення інформаційного забезпечення процесу управління на підприємствах переробної промисловості.

Завдання що вирішуються в роботі: Для досягнення поставленої мети в роботі поставлено та розв'язано такі завдання:

- дослідити організаційні основи бухгалтерського обліку діяльності підприємства переробної промисловості
- здійснити огляд нормативної бази та наукових джерел з питань обліку і оподаткування операцій з товарами
- проаналізувати і охарактеризувати господарську діяльність підприємства ДП «ЖЛГЗ»

- охарактеризувати стан обліку і оподаткування на ДП «ЖЛГЗ»
- намітити шляхи удосконалення обліку операцій з товарами на підприємстві
- дослідити можливості оптимізації оподаткування операцій з товарами на ДП «ЖЛГЗ»

Об'єктом дослідження є фінансово господарська діяльність, а також обліково-інформаційне забезпечення для забезпечення прийняття управлінських рішень на підприємствах переробної промисловості, зокрема, ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод».

Предметом дослідження є теоретичних, методичних та практичних питань, аспектів обліку та оподаткування операцій з товарами на підприємствах переробної промисловості.

Методи дослідження. В дослідженні використані методи діалектичного пізнання при вивченні теоретичних основ обліку та оподаткування операцій з товарами. На етапі наукового спостереження, збору, оформлення, реєстрації, систематизації, групування, і обробки інформації для проведення досліджень було використано індуктивний метод, а у процесі теоретичного осмислення проблеми–дедуктивний. Для представлення результатів дослідження використовувались такі прелставлення як: табличний та графічний.

Розроблення пропозицій удосконалення здійснення ведення обліку та оптимізації оподаткування операцій з товарами надає ґрунтовні підстави для прийняття управлінських рішень на користь розвитку підприємств переробної промисловості.

Інформаційною базою є: статті, науково-дослідна література, мережа інтернет, статут підприємства, фінансова звітність, нормативно-правові акти, джерела статистичної інформації, відкриті джерела інформації про діяльність ДП «ЖЛГЗ».

Практичне значення отриманих результатів даного дослідження полягає в розробці удосконалень, для оптимізації ведення обліку та аналізу операцій з товарам на підприємствах переробної промисловості, які можуть бути

впроваджені у діяльність підприємства за попереднім прийняття позитивно ухваленим рішенням керівництвом.

Апробація результатів дослідження. Отримані результати пройшли апробацію через виступи на 4-х наукових конференціях (у т.ч. одна в Румунії, університет ARTIFEX) та публікацію 3-х тез доповідей [7, 8, 9].

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається з вступу, двох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків. Основний текст кваліфікаційної роботи розміщений на 39 с. Робота містить 17 таблиць, 10 рисунків, 8 додатків. Список використаних джерел налічує 43 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ

1.1. Організаційні основи бухгалтерського обліку діяльності підприємств переробної промисловості

Як зазначила Міністр економіки України, “...державний пріоритет у вигляді переробної промисловості вже знайшов своє відображення у проекті держбюджету на 2024 рік. Серед іншого держава планує підтримувати грошима програму доступних кредитів 5 – 7 – 9, індустріальні парки, проекти з великими інвестиціями, виробництва сільгосптехніки, машинобудування, іпотеку та переробні підприємства” [33].

За даними мультимедійної платформи Укрінформ частка переробної галузі у ВВП України становить 10,3% [34]. Тому розвиток переробної галузі має бути новою економічною філософією України, адже саме вона дає високий відсоток доданої вартості.

До переробної промисловості належать усі види економічної діяльності, віднесені до секції С "Переробна промисловість" КВЕД України (рис. 1.2). До неї належать як кустарно-ремісничі промисли, так і серійне виробництво [35]. Характеристика секції С наведена в додатку J/2.

За даними сервісу моніторингу Опендатабот до найбільших за виторгом переробних компаній (флагмани переробної промисловості) у 2022 році відносяться наступні див. рис.1.1.

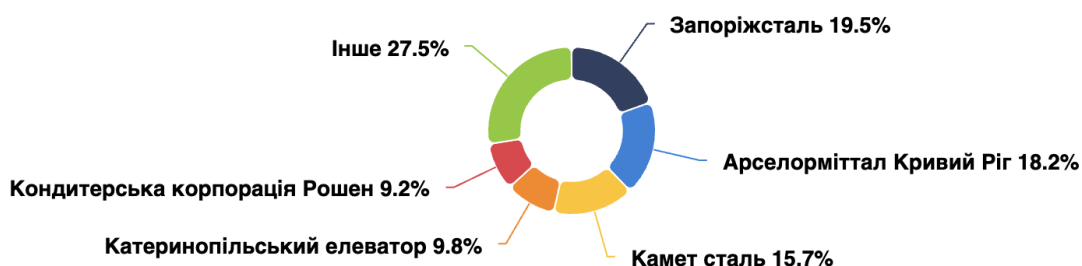

Рис. 1.1. Флагмани переробної промисловості України станом на 2022 рік

10	Виробництво харчових продуктів	11	Виробництво напоїв	12	Виробництво тютюнових виробів	13	Текстильне виробництво
14	Виробництво одягу	15	Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	16	Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	17	Виробництво паперу та паперових виробів
18	Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	19	Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	20	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	21	Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів
22	Виробництво гумових і пластмасових виробів	23	Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	24	Металургійне виробництво	25	Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування
26	Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	27	Виробництво електричного устаткування	28	Виробництво машин і устаткування, н. в. і. у.	29	Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів
30	Виробництво інших транспортних засобів	31	Виробництво меблів	32	Виробництво іншої продукції	33	Ремонт і монтаж машин і устаткування

Рис.1.2. Класифікація переробної промисловості за КВЕД

Фінансові показник - виторг, переробних компаній за 2022 рік наведено на рис.1.3.

№	Назва	Виторг
1	 Запоріжсталь Запорізька область	46.92 млрд ₴ 19.51 %
2	 Арселорміттал Кривий Ріг Дніпропетровська область	43.82 млрд ₴ 18.22 %
3	 Камет сталь Дніпропетровська область	37.85 млрд ₴ 15.74 %
4	 Катеринопільський елеватор Черкаська область	23.54 млрд ₴ 9.79 %
5	 Кондитерська корпорація Рошен місто Київ	22.13 млрд ₴ 9.2 %
6	 Інтерпайп Ніко Тюб Дніпропетровська область	16.50 млрд ₴ 6.86 %
7	 Запоріжжокс Запорізька область	15.81 млрд ₴ 6.57 %
8	 Дельта Вілмар Україна Одеська область	11.66 млрд ₴ 4.85 %
9	 Нікопольський завод феросплавів Дніпропетровська область	11.39 млрд ₴ 4.74 %
10	 Дніпросталь Дніпропетровська область	10.85 млрд ₴ 4.51 %

Рис. 1.3. Дані виторгу підприємств переробної промисловості.

На основі аналізу, проведеного Державною службою статистики України [11], експорт та імпорт продукції переробної промисловості мав тенденцію до збільшення (див. табл. 1.1, 1.2).

Таблиця 1.1

Експорт продукції переробної промисловості у 2020 -2021 рр., тис. дол

№	Найменування	2020	2021	Різниця
1	продукти з м'яса та риби	4602,3	7766,9	168,8
2	цукор і кондитерські	81080,6	95777,9	118,1
3	какао та продукти	67208,7	76101,5	113,2
4	готові продукти із зерна	109653,2	141241,6	128,8
5	продукти переробки овочів	101234,1	88043,7	87
6	різні харчові продукти	58968,3	68518	116,2
7	алкогольні і безалкогольні напої та оцет	66490	122096,5	183,6
8	залишки і відходи харчової промисловості	457653,3	472919,4	103,3
9	тютюн і промислові замітники тютюну	6036	7515,2	124,5

В структурі експорту продукції переробної промисловості частка алкогольних і безалкогольних напоїв складає 7 % (рис. 1.4).

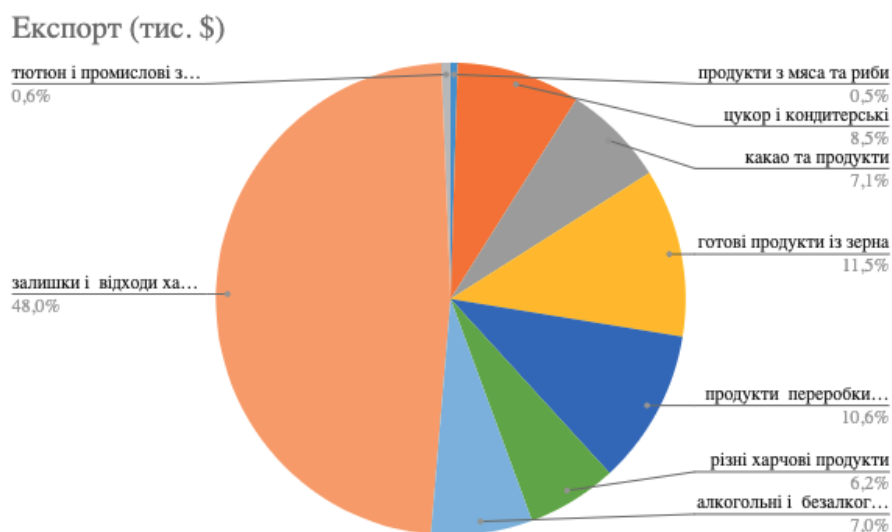

Рис. 1.4. Структура експорту продукції переробної промисловості у 2021 р.

Таблиця 1.2

Імпорт продукції переробної промисловості у 2020 -2021 рр., тис. дол

№	Найменування	2020	2021	Різниця
1	продукти з м'яса та риби	65363,2	80921,4	123,8
2	цукор і кондитерські	44935,6	80702,2	179,6
3	какао та продукти	227200,3	259502,7	114,2
4	готові продукти із зерна	207363,8	248900,7	120
5	продукти переробки овочів	108613,1	131607,6	121,2
6	різні харчові продукти	324028,9	386183,7	119,2
7	алкогольні і безалкогольні напої та оцет	335385,3	410855,5	122,5
8	залишки і відходи харчової промисловості	233320,1	287107,9	123,1
9	тютюн і промислові замітники тютюну	324166,6	377462,6	116,4

В структурі імпорту продукції переробної промисловості частка алкогольних і безалкогольних напоїв складає 17,9 % (рис. 1.5).

На основі порівняння показників експорту та імпорту алкогольних та безалкогольних продуктів можна дійти висновку про значне перевищення імпорту над експортом у 2020 та 2021 рр. (рис. 1.6), що свідчить про необхідність розвитку переробної галузі, підвищення якості продукції та репутації українських виробників для здорового конкурування на світових ринках.

Інноваційна модель розвитку української економіки можлива за умови вдосконалення технологічної структури переробної промисловості, підвищення ступеня локалізації ланцюжка створення вартості у вітчизняному промисловому виробництві та випереджаючого розвитку високотехнологічних та середньо-високотехнологічних виробництв.

Сучасний світ переживає процес глибокої трансформації, який спричинює кардинальну перебудову суспільних відносин, і, як наслідок, потребує перебудови організації бухгалтерського обліку.

Імпорт (тис. \$)

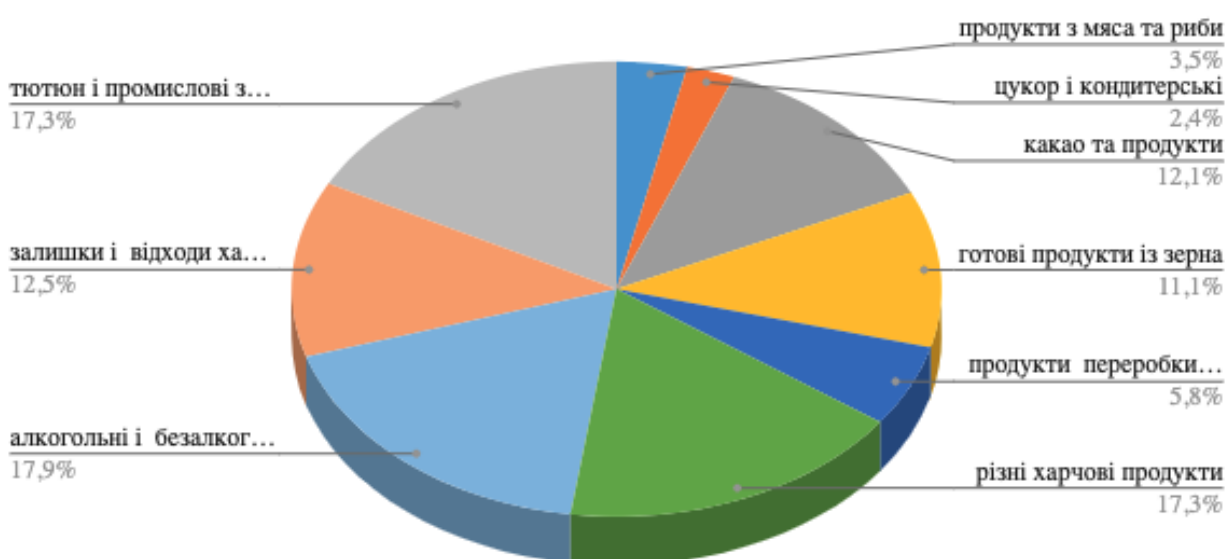

Рис. 1.5. Структура імпорту продукції переробної промисловості у 2021 р.

Дійсно, система бухгалтерського обліку як основне джерело економічної інформації (70–80 % за різними джерелами) зіштовхується з особливими вимогами, потребує принципово нових підходів до питань її організації, адже саме від злагодженості бухгалтерського обліку насамперед залежить якість, оперативність подання інформації, та, що є надто важливим у сучасних умовах, – її захист [36].

Облікова політика — сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. Подібне визначення наводиться у МСБО 8: облікова політика — конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінзвітності [40].

Основними аспектами облікової політики ДП «Житомирський лікєро – горілчаний завод» наведені у положенні «Про облікову політику» Додаток С.

Export и Import Алкоголю (тис. \$)

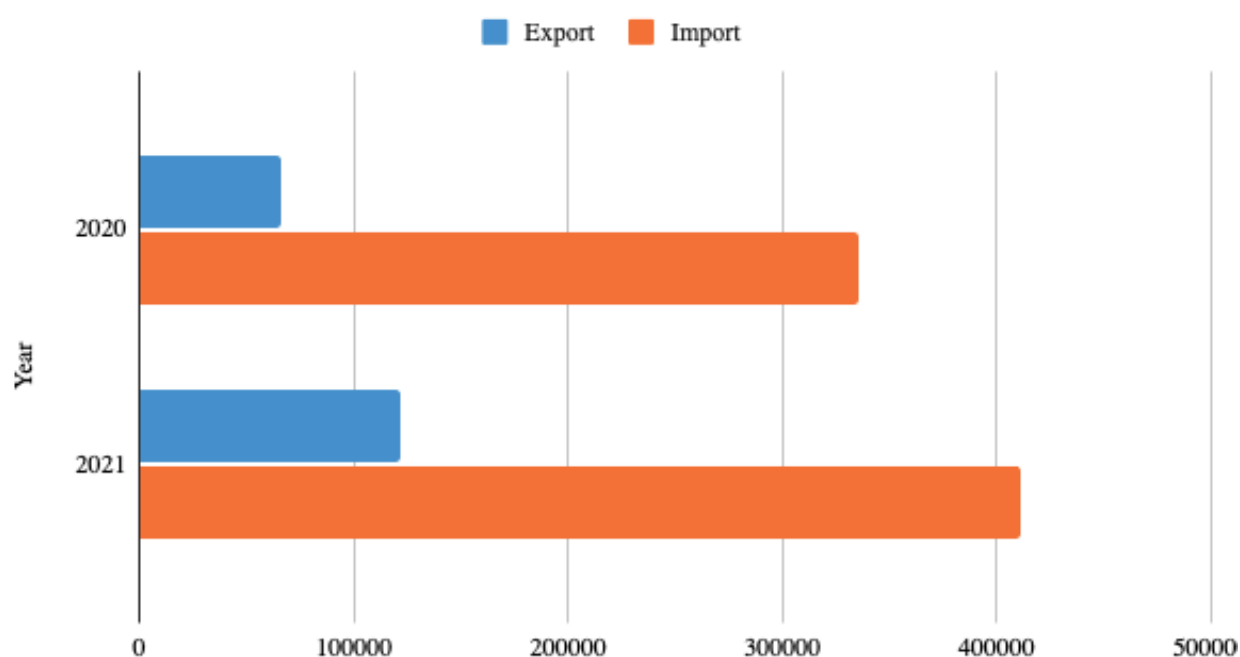

Рис. 1.6. Показники експорту та імпорту алкогольних та безалкогольних продуктів у 2021 р.

1.2. Огляд нормативної бази та наукових джерел з питань обліку і оподаткування операцій з товарами

Для регулювання питань обліку та оподаткування операцій з товарами використовуються наступні нормативні документи (табл. 1.3).

Таким чином, питання обліку та оподаткування операцій з товарами є достатньо врегульованим.

Питання обліку та оподаткування операцій з товарами розглядалися в працях сучасних науковців (табл.1.4).

Таким чином, питання обліку та оподаткування операцій з товарами достатньо розглянуті в науковій літературі, водночас мало уваги приділяється питанням розрахунків за товари криптовалютою.

Що є перспективним напрямком для розвитку бізнесу, галузі та підприємств.

Таблиця 1.3

Огляд нормативної бази з питань обліку і оподаткування операцій з товарами

№	Назва нормативного документа	Характеристики
1	Закон України про бухгалтерський облік	Закон України визначає правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в Україні та поширюється на всіх юридичних осіб, незалежно від організаційно-правових форм і форм власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно з чинним законодавством.
2	<u>НПСБО 9</u>	П(С)БО 9 “Запаси” визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності. Норми цього Положення (стандарту) застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (далі – підприємства) незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).
3	МСБО 2	Метою цього Стандарту є визначити підхід до обліку запасів. Головним питанням обліку запасів є визначення суми собівартості, яка повинна визнаватися як актив та переноситися на майбутні періоди до моменту визнання відповідних доходів. Цей Стандарт надає керівництво щодо визначення собівартості та її подальшого визнання як витрат, включаючи будь-яке списання до чистої вартості реалізації. Він також надає керівництво щодо формул собівартості, що застосовуються для визначення собівартості запасів.
4	Податковий кодекс України	Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків та зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.
5	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88	В частині приведення у відповідність до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 19.07.2022 р. № 2435-IX стосовно уточнення переліку обов'язкових та додаткових реквізитів первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, а також виправлення помилок у первинних документах та реєстрах бухгалтерського обліку.
6	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань	Визначає порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів

Таблиця 1.4.

Огляд наукових джерел з питань обліку і оподаткування операцій з товарами

№	Автор	Назва публікації	Що пропонує
1	Кащена Н.Б. Носач Н.М	Облік реалізації товарів в підприємствах торгівлі	Актуальним питанням обліку реалізації товарів в підприємствах роздрібної торгівлі. Визначено сутність торговельної діяльності і операцій з продажу товарів. З огляду на їх особливості з'ясовано завдання організації обліку реалізації товарів в роздріб. Розглянуто практичні проблеми обліку товароруху. Дано рекомендації щодо удосконалення обліку реалізації товарів в підприємствах торгівлі.
2	Максименко І.Я., Васильченко Е.В.	Особливості бухгалтерського обліку та оподаткування товарів через інтернет-торгівлю	Особливості створення та функціонування інтернет-магазинів а також особливості бухгалтерського обліку та оподаткування в інтернет-торгівлі. Визначено, що під інтернет-магазином прийнято розуміти сайт, що торгує товарами чи послугами в Інтернеті, за допомогою якого можна <u>обрати</u> та замовити необхідний товар/послугу. Доведено, що чинне законодавство не має ніяких нормативних документів, котрі б регулювали діяльність інтернет-магазинів та давали чітке визначення цьому поняттю. Наведено аналіз термінів, які застосовуються при здійсненні інтернет-діяльності та нормативні документи, які регулюють різноманітні аспекти діяльності інтернет-торгівлі.
3	Чабанюк О.М. Полянська О.А. Кальніна Г.О.	Облік та оподаткування товарів: стан та перспективи розвитку	Звертається увага на показники оптового товарообігу, на товарну структуру товарообігу в частині товарообігу за продовольчими та непродовольчими товарами. Здійснюється порівняння оптового товарообігу України та Львівської області. Розглядаються основні підходи стосовно побудови бухгалтерського обліку товарних операцій. Узагальнено теоретичні та практичні аспекти оподаткування операцій з товарами з урахуванням вимог податкового законодавства.
4	Кондратюк О. Лисенко В.	нормативно-правове регулювання дистанційної реалізації товарів, її обліку і оподаткування	Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій обумовлює появу нових форм обороту товарів на споживчому ринку, підвищення рівня взаємозв'язку між продавцями і покупцями на «безконтактній» основі; створює нові можливості для підприємницької діяльності.
5	Пристемський О. С., Сакун А. Ж.	теоретико-методологічні аспекти обліку товарних операцій на підприємствах торгівлі	Приділено увагу проблемі раціонального та ефективного використання матеріальних ресурсів підприємства, що є досить нагальною. Визначено, що є основою господарської діяльності торговельних підприємств, а також як і з якою метою вони функціонують. Проаналізовано правові норми, що регулюють всі операції, які пов'язані з бухгалтерським обліком товарів. Виділені функції торговельних підприємств. Визначено процеси, які здійснюють підприємства на всіх етапах торговельної діяльності. Розглянуто процедуру надходження товарів на підприємство та порядок здійснення первинного обліку товарних операцій.

1.3.Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємства ДП «ЖЛГЗ»

Відповідно до даних сервісу моніторингу Опендатабот [3] по підприємствах переробної промисловості України (з основним видом діяльності 11.01) за рівнем доходу в топ-3 входять:

Таблиця 1.5

Рейтинг підприємств переробної промисловості України (з основним видом діяльності 11.01) за рівнем доходу

Місце	Назва	Регіон	Дохід, млн грн
1	ТОВ “ГСГ”	м. Київ	4 066
2	ТОВ “Нові продукти України”	м. Київ	3 602
3	ТОВ “Національна горілчана компанія”	Черкаська область	2 027

В даному рейтингу ДП «ЖЛГЗ» займає 18 місце по Україні та перше у Житомирській області.

Повне найменування Підприємства: Державне підприємство «Житомирський лікєро-горілчаний завод». ДП «ЖЛГЗ» може здійснювати зовнішньоекономічну діяльність у відповідності з чинним законодавством України та Статутом.

Фінансування підприємства здійснюється за рахунок коштів від господарської діяльності, в т.ч. із залученням кредитних. Майновий стан і результати господарської діяльності відображаються у фінансовій звітності підприємства, яка складається відповідно до чинного законодавства.

Загальна характеристика ДП «Житомирський лікєро – горілчаний завод» наведена в таблиці 1.6.

Підприємство впровадило та використовує систему управління безпечністю харчових продуктів, яка відповідає міжнародному стандарту ISO 22000:2018.

Таблиця 1.6

Загальна організаційно-економічна характеристика ДП «Житомирський лікєро – горілочаний завод» за ЄДРПОУ, КОАТУУ, КФВ, КОПФГ, КВЕД

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ	00375504
Правовий статус суб'єкта	Юридична особа
Організаційно-правова форма за КОПФГ	140 Державне підприємство
Місцезнаходження за КОАТУУ	1810100000 вулиця Святослава Ріхтера, буд. 38, м. ЖИТОМИР, ЖИТОМИРСЬКА обл.,
Види діяльності за КВЕД	11.01 Дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв (основний) 11.02 Производство вина из винограда 11.06 Производство солода 20.14 Производство прочих основных органических химических веществ
Система оподаткування	Загальна
Розмір статутного капіталу	6 659 600 грн
Скорочене найменування	ДП «ЖЛГЗ»

Ліцензії (дозволи) на право здійснення певних операцій:

- ✓ Ліцензія на право оптової торгівлі алкогольними напоями;
- ✓ Ліцензія на право оптової торгівлі спиртом етиловим;
- ✓ Ліцензія на виробництво алкогольних напоїв;
- ✓ Ліцензія на виробництво спирту етилового;
- ✓ Ліцензія на виробництво лікарських засобів.

Оснєву асортименту складають горілка, спир, лікєри та наливки. Сезонні зміни на виробництво не впливають. Продукція заводу неодноразово привертала до себе увагу на всеукраїнських, міжнародних конкурсах, виставках та дегустаціях. Узагальнені фінансові показники діяльності ДП «ЖЛГЗ» за 2020-2022 рр. наведено в таб.1.7.

Таблиця 1.7

Результати господарської діяльності підприємства за 2020 - 2022 рр.

	2022	2021	2020
Дохід	181 462 000 грн	257 378 000 грн	195 281 000 грн
Чистий прибуток	-7 694 000 грн	-24 786 000 грн	487 000 грн

Активи	98 712 000 грн	107 880 000 грн	109 465 000 грн
--------	----------------	-----------------	-----------------

Продовження Таблиця 1.7

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Зобов'язання	103 350 000 грн	104 713 000 грн	81 466 000 грн
Кількість працівників	316	446	-

Динаміка активів ДП "Житомирський лікєро-горілочний завод" за 2018-2022 роки наведена в табл. 1.8.

Таблиця 1.8

**Динаміка активів ДП "Житомирський лікєро-горілочний завод"
за 2018-2022 роки**

Показники	Роки					Відхилення 2022 до 2020 рр.	
	2018	2019	2020	2021	2022	+/-	% (раз)
Нематеріальні активи	505,5	180,0	35,0	132,0	109,0	-396,5	21,6
Незавершені капітальні інвестиції	1263,0	1892,0	2581,0	1533,0	14181,0	12918	У 112,0
Основні засоби	22261,0	22462,0	17249,0	14553,0	12686,0	-9575	57,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	360,0	203,0	67,0	25,0	7,0	-353	1,9
Необоротні активи	24389,0	24737,0	19932,0	16243,0	14222,0	-10167	58,3
Запаси	31073,0	22360,0	23513,0	19838,0	25989,0	-5084	83,6
Дебіторська заборгованість за товари і послуги	12052,0	8400,0	1729,0	1661,0	2556,0	-9496	21,2
Дебіторська заборгованість з бюджетом	21651,0	1569,0	6641,0	7774,0	996,0	-20655	4,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	5630,0	5448,0	5158,0	8685,0	5380,0	-250	95,6
Гроші та їх еквіваленти	1269,0	982,0	793,0	810,0	1372,0	103	108,1
Витрати майбутніх періодів	604,0	576,0	654,0	679,0	716,0	112	118,5
Інші оборотні активи	64705,0	53330,0	51045,0	52190,0	47483,0	-17222	73,4
Оборотні активи	136984,0	92665,0	89533,0	91637,0	84492,0	-52492	61,7
Активи	161373,0	117402,0	109465,0	107880,0	98712,0	-62661	61,2

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод"

Провівши аналіз динаміки активів ДП "Житомирський лікєро-горілочний завод" за 2020-2022 роки можна зробити висновок, що загальна вартість активів підприємства зменшилася на 62661,0 тис грн або на 38,8 %, що відбулося за рахунок зменшення вартості необоротних активів на 10167,0 тис. грн, або на 41,7 % та вартості оборотних активів на 52492,0 тис. грн, або на 38,3 %.

Водночас, вартість необоротних активів зменшується за рахунок зменшення вартості основних засобів на 9575,0 тис. грн, або на 43,0 % та довгострокової дебіторської заборгованості на 353,0 тис. грн, або на 98,1 %.

Що стосується вартості оборотних активів, то вона зменшилася за рахунок зменшення дебіторської заборгованості з бюджетом на 20655,0 тис. грн або на 95,4 % та інших оборотних активів на 17222,0 тис. грн. або на 7,0 %.

В цілому можна зробити висновок, що ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» стикається зі значними змінами в показниках активів протягом розглянутого періоду.

Ці зміни відображають різні тенденції, включаючи зростання, зменшення та значні відхилення деяких показників. Це може бути результатом різних факторів, таких як зміни в економічному середовищі, стратегічні рішення підприємства та його фінансова політика.

На наступному етапі аналізу балансу ДП "Житомирський лікєро-горілочний завод" здійснимо оцінку показників пасиву за 2019-2022

роки за допомогою табл. 1.9.

Таблиця 1.9

**Динаміка пасивів ДП "Житомирський лікєро-горілочний завод"
за 2018-2022 роки**

Показники	Роки					Відхилення 2022 до 2020 рр.	
	2018	2019	2020	2021	2022	+/-	% (раз)
Зареєстрований капітал	6666,0	6660,0	6660,0	6660,0	6660,0	-6	99,9
Додатковий капітал	6409,0	6409,0	6409,0	6409,0	6408,0	-1	100,0
Нерозподілений прибуток	14794,0	14815,0	14930,0	-9949,0	-17706,0	-32500	-119,7
Власний капітал	27863,0	27884,0	27999,0	3120,0	-4638,0	-32501	-16,6

Продовження табл. 1.9

1	2	3	4	5	6	7	8
Додатковий капітал	6409,0	6409,0	6409,0	6409,0	6408,0	-1	100,0
Нерозподілений прибуток	14794,0	14815,0	14930,0	-9949,0	-17706,0	-32500	-119,7
Власний капітал	27863,0	27884,0	27999,0	3120,0	-4638,0	-32501	-16,6
Інші довгострокові зобов'язання	2024,0	1090,0	295,0	47,0	0	-2024	0,0
Довгострокові зобов'язання	2024,0	1090,0	295,0	47,0	0	-2024	0,0
Короткострокові кредити банків	61696,0	29069,0	31117,0	36895,0	22600,0	-39096	36,6
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	2335,0	2314,0	2409,0	1987,0	1509,0	-826	64,6
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	42061,0	23295,0	19134,0	38047,0	38139,0	-3922	90,7
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	4543,0	14603,0	1263,0	2620,0	4403,0	-140	96,9
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	1052,0	702,0	992,0	718,0	725,0	-327	68,9
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	4061,0	4260,0	4940,0	6279,0	10202,0	6141	У 2,5
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1871,0	-	-	-	-	-	-
Поточні забезпечення	2485,0	3789,0	2260,0	2832,0	3830,0	1345	154,1
Інші поточні зобов'язання	11382,0	10396,0	19056,0	15335,0	21942,0	10560	192,8
Поточні зобов'язання	131486,0	88428,0	81171,0	104713,0	103350,0	-28136	78,6
Пасив	161373,0	117402,0	109465,0	107880,0	98712,0	-62661	61,2

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ДП "Житомирський лікєро-горілочний завод"

За результатами аналізу показників джерел фінансування ресурсів ДП "Житомирський лікєро-горілочний завод" можна зробити наступні висновки.

Вся сума пасивів в 2022 році дорівнювала 98712,0 тис. грн. Вона зменшилась при порівнянні з 2018 роком на 62661,0 тис. грн. або на 38,8 %.

Така динаміка відбулась завдяки зменшенню власного капіталу ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" за останні три роки на 32501,0 тис. грн. Серед власного капіталу найбільше зменшення мала вартість нерозподіленого прибутку.

На відхилення суми пасивів, вплинуло зростання об'єму поточних зобов'язань та забезпечень. Вартість у 2022 році склала 103350,0 тис. грн. і підвищилась на 22136,0 тис. грн. протягом аналізованого періоду, що склало 21,4 %. На зміні цього показника максимально позначився приріст поточної кредиторської заборгованості з оплати праці. За 2018-2022 роки він склав 6441,0 тис. грн. у 2,5 р. Такого ж за досліджуваний період зросли інші поточні зобов'язання на 10560,0 тис. грн. або на 92,8 %).

Фінансова стійкість ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" відображає його здатність до витримки фінансової нестабільності та проблем з платоспроможністю. Вона визначається шляхом оцінки фінансових показників, таких як ліквідність, рентабельність, забезпеченість ресурсами та ефективність управління фінансами.

Ліквідність ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" відображає його здатність виконувати фінансові зобов'язання вчасно та без проблем з платоспроможністю. Це означає, що підприємство має достатньо грошових коштів або легко може перетворити свої активи на гроші для задоволення своїх поточних зобов'язань.

Аналіз показників фінансової стійкості та ліквідності ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" за 2018-2022 роки узагальнено в табл. 1.10.

Аналізуючи дані таблиці можна зробити висновок, що ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" низьку фінансову стабільність, що пов'язано із збитковою діяльністю підприємства.

Таким чином, систематичний аналіз та аналітична робота на ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" є необхідною складовою для

ефективного управління підприємством, виявлення резервів та забезпечення стійкого розвитку.

Таблиця 1.10

Динаміка показників фінансової стійкості та ліквідності ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" за 2018-2022 роки

Показники	Роки					Відхилення 2022 до 2020 рр., +/-
	2018	2019	2020	2021	2022	
Коефіцієнт фінансової автономії	0,17	0,24	0,24	0,03	-0,05	-0,22
Коефіцієнт фінансової заборгованості	0,86	0,76	0,74	0,96	1,04	0,18
Коефіцієнт фінансової залежності	4,78	3,22	2,90	33,57	-22,27	-27,05
Коефіцієнт покриття	0,21	0,31	0,33	0,03	-0,04	-0,25
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,81	0,80	0,81	0,69	0,57	-0,24
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,04	1,05	1,10	0,87	0,83	-0,21

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод"

Аналіз доходів від реалізації продукції на підприємстві допомагає в розкритті питань про ефективність маркетингових стратегій, прибутковість окремих продуктів або послуг, динаміку змін прибутку в різний період часу, вплив ціноутворення та зниження витрат на загальну прибутковість підприємства. Також аналіз доходів дозволяє оцінювати ринкову конкурентоспроможність продукції та визначати стратегію подальшого розвитку. Динаміка результатів господарської діяльності ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" за 2018-2022 роки наведена в табл. 1.11.

Таблиця 1.11

Динаміка фінансових результатів ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" за 2018-2022 роки

Показники	Роки					Відхилення 2022 до 2020 рр.	
	2018	2019	2020	2021	2022	+/-	% (раз)

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	316135,0	301432,0	195281,0	257378,0	181462,0	-134673	57,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	221328,0	193482,0	143471,0	226772,0	138314,0	-83014	62,5

Продовження Таблиця 1.11

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Валовий прибуток (збиток)	94807,0	107950,0	51810,0	30606,0	43148,0	-51659	45,5
Інші операційні доходи	2401,0	2489,0	1419,0	2288,0	1075,0	-1326	44,8
Адміністративні витрати	20115,0	23579,0	18776,0	21933,0	20989,0	874	104,3
Витрати на збут	63674,0	72196,0	25898,0	29177,0	16493,0	-47181	25,9
Інші операційні витрати	7428,0	9587,0	4781,0	4007,0	11509,0	4081	154,9
Фінансовий результат від операційної діяльності	5991,0	5077,0	3774,0	-22223,0	-47	-6038	-0,8
Інші доходи	996,0	1356,0	2,0	673,0	-		
Фінансові витрати	1,0	143,0	2468,0	3236,0	2926,0	2925	292600,0
Інші витрати	3101,0	4242,0	667,0	-	-		
Чистий прибуток (збиток)	3111,0	1880,0	487,0	-24786,0	-7694,0	-10805	-247,3

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод"

За результатами аналізу фінансових результатів діяльності ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" за 2020-2022 роки можна зробити наступні висновки. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в 2022 році складав 181462 тис. грн., що на 13819,0 тис. грн. менше порівняно з 2021 роком. В той же час собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) скоротилася за останні три роки на 5157,0 тис. грн. і дорівнювала 138314,0 тис. грн.

В 2022 році за результатами операційної діяльності ДП "Житомирський лікєро-горілочаний завод" мало збиток у розмірі 47,0 тис. грн. При порівнянні його з показником 2020 року виявляється погіршення операційного фінансового результату на 8181,0 тис. грн.

Також за період, що аналізується, зменшилась сума витрат на збут на 9405,0 тис. грн. (36,3 %). Таким чином, фінансові результати діяльності ДП

"Житомирський лікєро-горілчаний завод" протягом 2020-2022 років можна оцінити негативно.

Розділ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРАМИ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Стан обліку і оподаткування на ДП «ЖЛГЗ»

На ДП ЖЛГЗ передбачена бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером.

Місце бухгалтерської служби в загальній структурі управління підприємством наведено на рис. 2.1

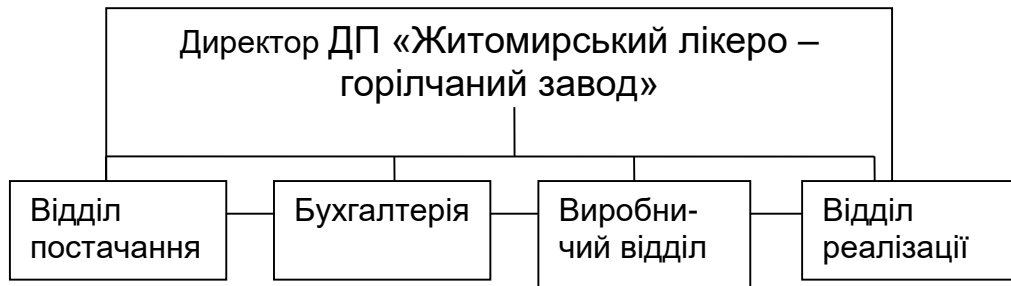

Рис. 2.1. Місце бухгалтерської служби в загальній структурі управління ДП «Житомирський лікєро – горілчаний завод»

До функцій головного бухгалтера відносяться:

- ведення обліку ПДВ, банківських операцій;
- облік основних засобів;
- складання місячної та квартальної звітності;
- перерахування поточних платежів;
- бухгалтерські проводки в програмі;
- зведення фінансової звітності по арендаторах;
- здача фінансової та податкової звітності;
- робота з банком.

Бухгалтерський облік на Державному підприємстві "Житомирський лікєро-горілчаний завод" регламентується Положенням про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку на підприємстві, зат. 30.12.2016 р., наказ № 294 "А".

Повну облікову політику підприємства наведено в Додатку С. Окрім облікової політики, підприємство має ряд інших положень, які є невід'ємною

частиною. А саме, перелік стандартів, що застосовуються на ДП “ЖЛГЗ” див. Додаток Н, робочий план рахунків наведено в Додатку J, фінансова звітність - Додаток Е.

Статут підприємства розміщений у Додатку D. Крім документів, підприємство має різні сертифікати, одним з них є Сертифікат відповідності, який наведено в Додатку А.

Для нарахування та сплати податків ДП “ЖЛГЗ” керується Податковим кодексом України.

Підприємство, діяльність якого досліджується, знаходиться на загальній системі оподаткування, є платником податку на додану вартість та платником акцизного податку з реалізації спирту і лікєро-горілочаних виробів та платником акцизного податку з роздрібної торгівлі. В державний бюджет підприємство сплачує 6 податків, в місцевий - також 6, і єдиний соціальний внесок - за основним місцем обліку платника єдиного внеску. В таблиці 2.1 наведено динаміку сплати податків ДП “ЖЛГЗ” у 2019-2022 рр.

Таблиця 2.1

Динаміка сплати податків ДП “ЖЛГЗ” у 2019 - 2022 рр.

Показник	Сплачено			
	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Усього виплат на користь держави	262998	193387	163425	133008
Сплата поточних податків та обов'язкових платежів до бюджет, усього в т. ч.	249769	184203	152445	125022
Сплата податків та зборів до Державного бюджету України, усього в т. ч.:	244766	180335	148136	121015
1. Податок на прибуток	1696	-	-	-
2. ПДВ	50096	45666	34039	20561
3. Акцизний податок	177326	126129	104341	84805

Продовження Таблиці 2.1

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4. Інші, в т. ч.	15648	8540	9756	6640
- податок на доходи фізичних осіб	11691	8533	9503	6648
- відрахування частини чистого прибутку	3947	-	245	-
- рентна плата за користування надрами	10	7	8	1
Сплата податків до місцевого бюджету в т. ч.:	5003	3868	4309	4007
- військовий збір	975	699	808	574
- акцизний податок з роздрібною торгівлі	2586	1744	1535	1166
- земельний податок	555	672	824	1370
- податок на воду	725	593	940	623
- екологічний податок	16	16	23	137
- податок на майно	146	144	129	137
Інші податки, збори та платежі на користь держави:	13229	9184	10980	7986
- ЄСВ	13229	9184	10980	7986

Податок на додану вартість зменшився 40% в 2022 році порівняно з 2019 роком. Втриє зменшилась сплата акцизного податку за чотири роки через зменшення виробництва лікєро-горілочаної продукції у зв'язку з зниженням платоспроможності споживачів через нестабільність в країні. Сплата податку на прибуток взагалі стала відсутньою у зв'язку з відсутність прибутку підприємства за крайні три роки. Зменшились надходження податків до місцевого бюджету на 20% порівняно з 2019 роком. За 2020 рік ДП «ЖЛГЗ» сплатило платежів до бюджету та державних цільових фондів в сумі 193,387 млн. грн. (рис.2.2).

Починаючи з 2020 року підприємство є збитковим. Спостерігається загальна тенденція щодо зменшення платежів до бюджетів та цільових фондів за всіма видами податків і зборів, що пов'язано зі зменшенням обсягів продажів та зовнішніми факторами, такими як:

- Невизначеність на рівні держави цін на сировину.
- Ріст цін на енерго та теплоносії разом з нестабільним курсом гривні зумовлюють суттєвий ріст цін на комплектуючі.

- Ріст цін на сировину (зерно) із якої виробляється спирт.
- Ситуація, яка склалася в Україні в зв'язку з запровадженням карантину, негативно вплинула на зниження обсягів замовлень по всіх видах продукції.
- Ситуація, яка склалася в Україні в зв'язку з повномасштабний вторгненням РФ в Україну.
- Низька платоспроможність споживачів на фоні нестабільної ситуації в країні.

Важливим питанням в роботі бухгалтера є правильне нарахування акцизного податку.

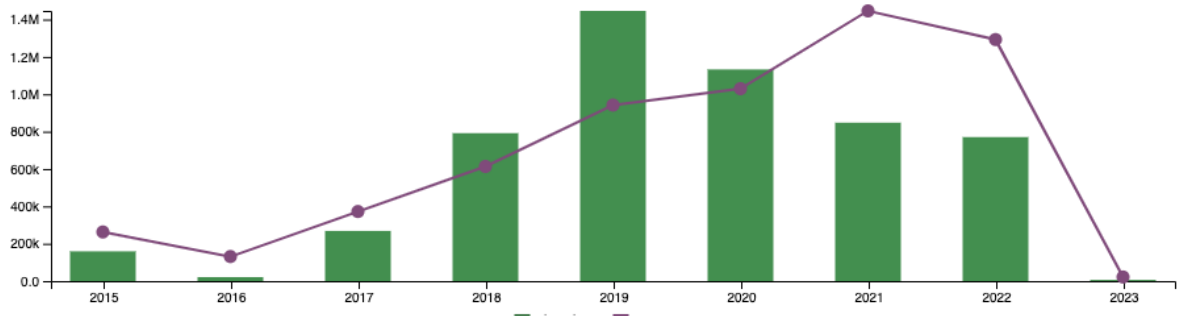

Рис.2.2. Дані сум всіх транзакцій за рік, у проміжку 2015-2023 рр.

У 2023 році акциз на алкогольні напої залишився незмінним. Проте, є можливість збільшення мінімальних роздрібних цін на окремі категорії алкогольних напоїв. У квітні 2023 року Федерація роботодавців України звернулася до Уряду з пропозиціями щодо перегляду цих цін. Останнє підвищення цін на деякі види алкогольної продукції відбулося в січні 2021 року і стосувалося ігристих вин, зброджених напоїв, ароматизованих ігристих вин, вермутів та інших натуральних виноградних напоїв. Детальні ціни можна знайти в додатку «Розмір мінімальних оптово-відпускних та роздрібних цін на окремі види алкогольних напоїв», який визначений постановою Кабінету Міністрів України від 30.10.2008 року № 957.

Ставки акцизного податку визначено Податковим кодексом України. Зокрема, на лікєро-горілчані вироби її розмір складає 126,96 грн за 1 літр

стовідсоткового спирту. А тому сума акцизного податку з однієї пляшки горілки місткістю 0,5 л міцністю 40%.об. становить 25,392 грн. $(126,96 * 0,5 * 0,4)$ [33].

Таблиця 2.3

Відповідності товарів до акцизу податку

#	Найменування	Вміст спирту	Ємність (л)	Акциз (грн)
1	Житомирський стандарт класичний	40%	0,5	25,392
2	Житомирський стандарт	38%	0,5	24,122
3	Президентський стандарт	38%	0,75	36,183
4	Старий Житомир	40%	1,75	88,872
5	Житомирський стандарт класичний	40%	0,25	12,696

На підприємстві акциз розраховується відповідно до специфікацій товару, як видно з табл. 2.3 є варіювання вмісту спирту на 2%, у більшості товарів цей показник 40%.

Також ємність товару в середньому складає 0,5 літра. Діапазон варіювання від 0,25 до 1,75 літра в залежності від виду товару. Тому на один і той самий товар може бути різний акциз.

Нарахування акцизу є відповідальним процесом, адже невеличка помилка, може призвести до великих негативних наслідків, але задля запобігання цього, на підприємстві використовується програмне забезпечення Українського розробника Links Group, М.Е. Дос для документообігу.

Сучасний документообіг, складний і масштабний, вимагає наявності у бухгалтера ефективного і в той же час простого робочого інструменту. Програма М.Е.ДОС є саме таким помічником – надійним, функціональним і зручним у використанні. З його допомогою можна працювати з усіма документами, що існують на сучасному підприємстві: податковими накладними, звітами, рахунками та актами різного типу. Програма Медок універсальна і може

використовуватися організаціями, що працюють в будь-яких галузях і використовують будь-які форми оподаткування [19].

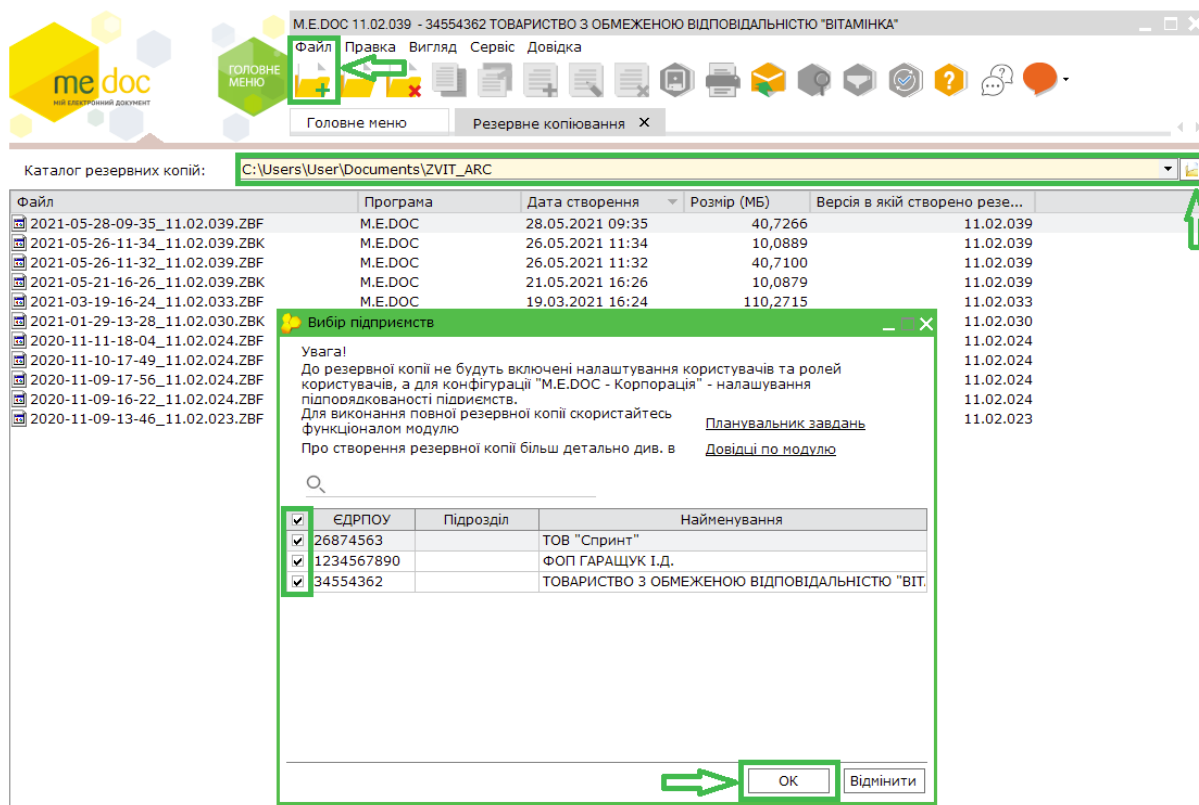

Рис. 2.2. М.Е. Дос Приклад екрану програми

З нормативних документів підприємства зрозуміло, що бухгалтерський облік на ДП "ЖЛГЗ" ведеться за національними стандартами. Водночас, змінами, що внесені до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" 05.10.2017 р. № 2165-VIII, передбачено обов'язкове застосування для ведення обліку та складання фінансової звітності міжнародних стандартів великими підприємствами [40].

ДП "ЖЛГЗ" належить до великих підприємств. У зв'язку з цим вважаємо доцільним запропонувати даному підприємству перейти на пакет міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

2.2. Удосконалення обліку операцій з товарами на підприємстві

На підприємствах з виробництва лікєро-горілчанних виробів кінцевим результатом є продукт - алкогольний напій. На ДП "ЖЛГЗ", це в основному

горілка, яка є предметом асоціювання з підприємством та місцем його розташування.

Товари підприємства мають певні ознаки відмінності, які дають підприємству мати широкий асортимент продукції, тобто широкий вибір товарів для кінцевого споживача.

Клієнтам - споживачами є фізичні особи, ФОП, юридичні особи. Всі вони мають можливість отримати продукцію підприємства за грошову винагороду у різних обсягах, таких як роздріб та гурт (опт).

Будучи великим підприємством, щодня виконуються безліч операцій з виробництва, бухгалтерського обліку, логістики та інші. В цілому, операції з товарами на ЖЛГЗ можна класифікувати таким чином (табл. 2.4).

Умови оплати товару бувають різними. Найпоширеніші це: передоплата, оплата за фактом, післяплата, відстрочка платежу і оплата після продажу.

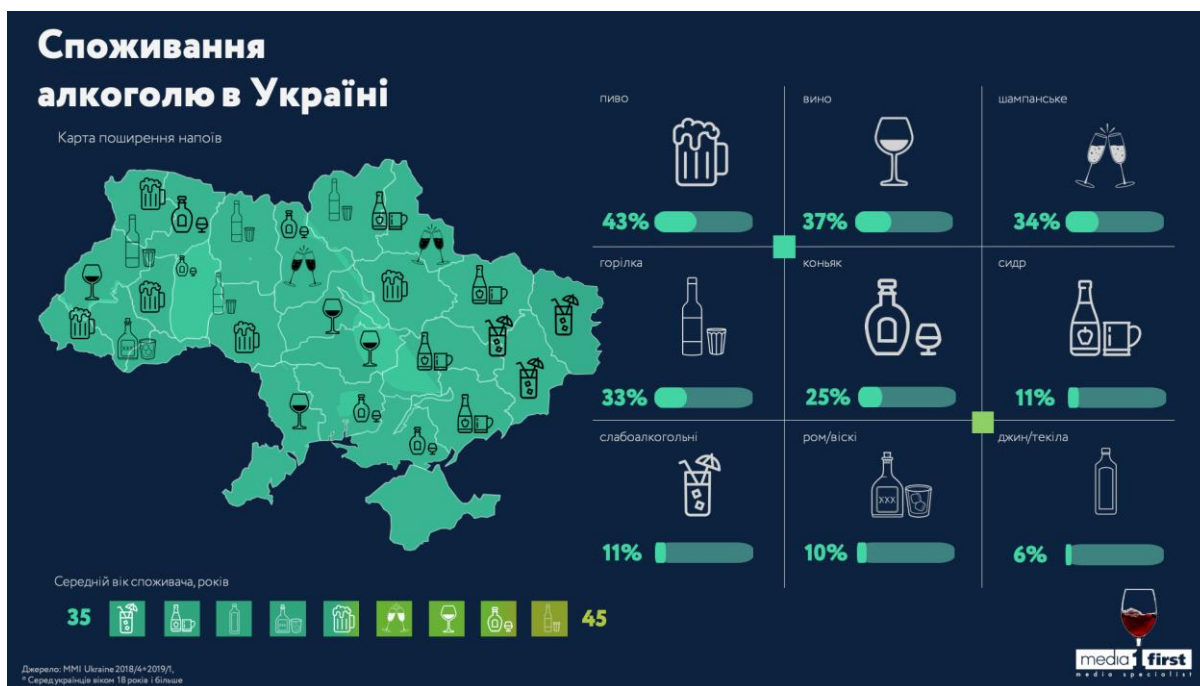

Рис.2.3. Інфографіка споживання алкоголю в Україні

На основі інфографіки споживання алкоголю в Україні, розробленою barout.media (рис. 2.3), можна зробити висновок, що алкогольна продукція найбільш популярна у Житомирській, Чернігівській та Львівській областях. У розподілі міцних напоїв серед лідерів горілка (33%), коньяк (25%), ром і віскі

(10%), а також джин і текіла (6%). Також у рейтингу сидр (11%) та слабоалкогольні напої (11%).

Таким чином, важливим є розширення форм розрахунків за такі товари зважаючи на навички представників сучасного суспільства від 35 до 45 років, а саме - можливість розрахуватися за товар криптовалютою.

Станом на 2023 рік, майже 5 мільйонів людей використовують криптовалюту тільки в Україні. Очікується, що у наступному році кількість активних користувачів цифрових активів виросте.

Цій тенденції сприяє поява й поширення криптовалютних карток – аналогів звичайних банківських карток, які допомагають використовувати криптовалюту для оплати послуг і товарів.

Таблиця 2.4

Класифікацій операцій з товарами на лікєро-горілочаних підприємствах

№	Ознака класифікації	Види	Характеристика
1	За видами продукції, що реалізується	Горілка	Міцний алкогольний напій з очищеного спирту. Горілка складається з розчину етилового спирту у воді, зазвичай — 40 %. Промислово виготовляється з якісних злакових спиртів високого очищення.
		Настойки	Настоянка — лікєро-горілочаний напій міцністю від 20,0% до 60,0% з масовою концентрацією екстрактивних речовин не більше ніж 20,0 р/100см ³ , з гіркуватим або солодким пряним присмаком, виготовлений на основі настоїв спиртових з рослинної сировини з використанням інших напівфабрикатів та інгредієнтів
		Подарункова продукція	Товари призначені для урочистих свят, днів народжень та ін.

Продовження Таблиця 2.4

1	2	3	3
2		Готівкові	платежі, які здійснюються організаціями, підприємствами або фізичними особами як

	За формою розрахунку за товари		розрахунок за реалізовану продукцію, товари, послуги або виконані роботи
		Безготівкові	перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів.
		Криптовалютою	Здійснення перерахування певної суми коштів електронної монети з використанням блокчейн хешування у еквіваленту місцевої та/або закордонної валюти.
3	За особливостям и покупців	ФОП	Здійснення продажу товарів фізичним особам підприємцям за попередньо визначеною фінансовою нагородою.
		Юридичні особи	Здійснення роздрібного та/або оптового продажу товарів юридичним особам за готівковим або безготівковим розрахунком.
		Фізичні особи (не ФОП)	Продаж товарів через власні магазини, та/або партнерів, дистриб'юторів безпосередньо кінцевому споживачу - клієнту.
4	За видами фактів	Продаж	У разі якщо виробниче підприємство реалізує свою продукцію через власний магазин, то таку продукцію також вважатимуть для нього товарами. Тобто таку продукцію треба перевести до категорії товарів на субрахунок 282.
		Повернення	Відповідно до статті 9 Закону про захист прав споживачів, покупець має право обміняти товар належної якості протягом 14 днів, не рахуючи дня купівлі, якщо продавець не оголосив більш тривалий термін.
		Списання	Процес списання - документ, який необхідно оформити, якщо товар неможливо виставити на реалізацію і потрібно зняти з обліку, наприклад, у разі псування продукту; в межах норм природного убутку

Джерело: Розроблено автором

Тому 2024 рік стане найкращим часом для покупки, накопичення й використання біткоїнів та альткоїнів [34].

В сучасності сьогоднішня певна сфера бізнесу активно використовує криптовалюту, у тому числі з операціями з товару, а саме при розрахунку.

Отже, у сучасності перспективами розрахунків виступає оплата криптовалютою “...цільовими та не малозначними є розрахунки з постачальниками. Перевагою криптовалюти у сучасному світі, в бізнесі, у повсякденному житті споживачів є швидкість проведення оплати, трансакції. Відповідно до даних ООН, 12,7% українців активно використовує криптовалюту...” [9, с. 263].

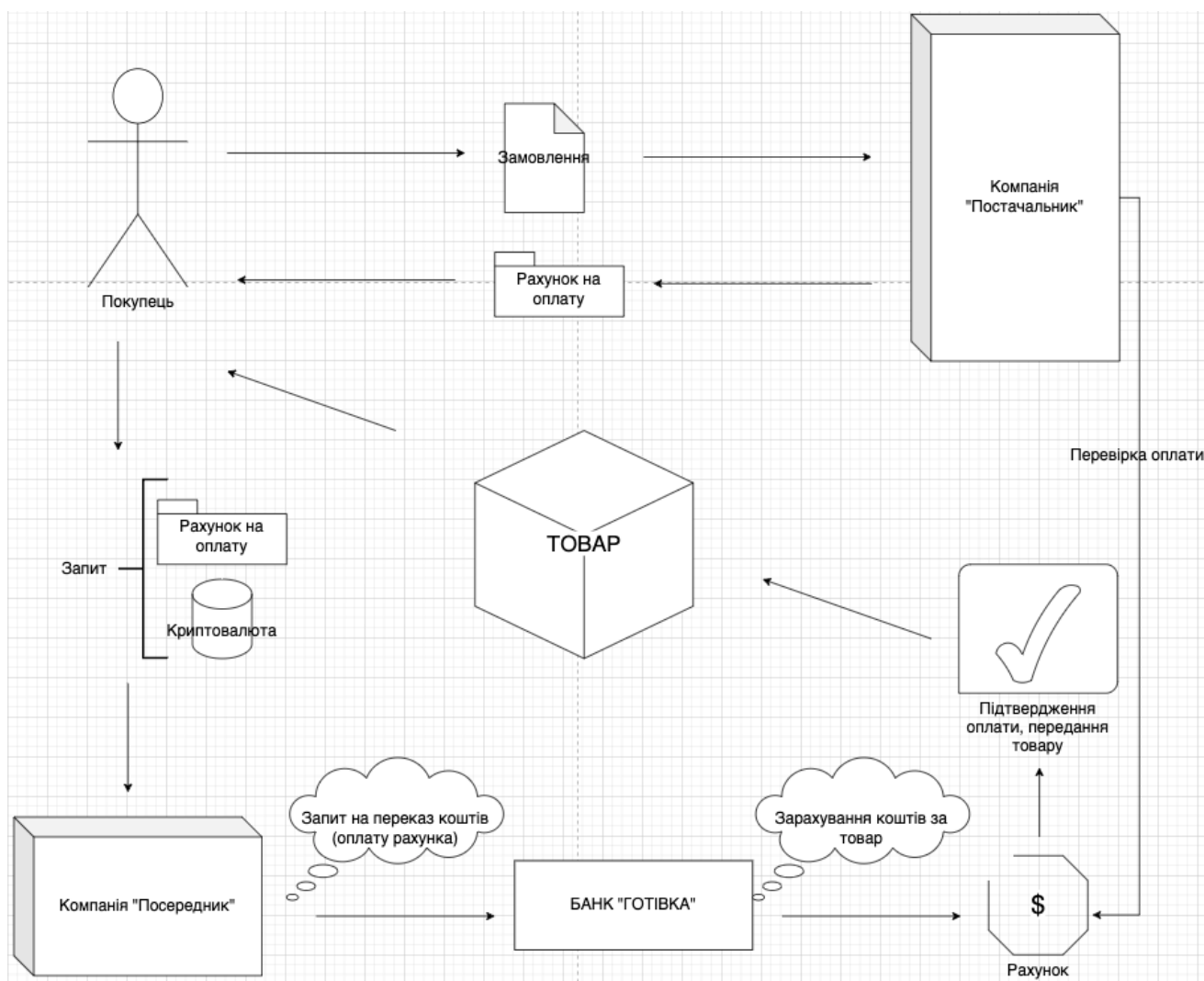

Рис. 2.4. Схема операцій розрахунку криптовалютою

Відповідно до схеми на схемі (рис. 2.4), здійснення оплати криптовалютою можливе за наступним сценарієм, коли у процесі є взаємодія з посередником, який виступає як сторона фінансування - розпорядник коштів для оплати товарів чи послуг.

Функція такого посередник полягає у оплаті всіх ваших рахунків за товари та послуги. Дані посередники здійснюють оплату “отримувачу коштів” у місцевій валюті, що еквівалентно монеті криптовалюти.

Таблиця 2.5

Журнал реєстрації господарських операцій щодо реалізації товарів на підприємствах переробної промисловості

№ з/п	Зміст	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1	Відображено дохід від реалізації товарів – алкогольних напоїв в національній валюті:		
	готівкою	301	701
	на поточний рахунок	311	701
	з післяплатою	361	701
	криптовалютою	335	701
2	Відображено ПДВ із суми виручки від реалізації	701	64
3	Відображено акцизний податок	701	64
4	Відображено торгіву націнку, якщо товар реалізований у фірмовому магазині	281	285
5	Списано собівартість реалізованих товарів (готової продукції) з інвентарного рахунку	90	281 (26)
6	Відображено витрати підприємства, пов'язані з реалізацією та управлінням	92, 93, 94	66, 65, 20, 22, 63, 372 тощо
7	Списано дохід на рахунок фінансових результатів (за мінусом ПДВ та акцизного податку)	701	79
8	Списано собівартість реалізованих товарів (готової продукції) на рахунок фінансових результатів	79	90
9	Списано витрати підприємства, пов'язані з реалізацією та управлінням, на рахунок фінансових результатів	79	92, 93, 94
10	Нараховано податок на прибуток	98	64
11	Списано суму нарахованого податку на прибуток на фінансові результати	79	98
12	Перенесено показник фінансових результатів (прибуток/збиток) на балансовий рахунок	79	44

Клієнт, зробивши замовлення, отримує рахунок на оплату, який перенаправляє посереднику, з яких на раніше обумовлених умовах надає у розпорядження власкі крипто активи, або переводить їх у визначений момент часу. Після чого, посередник виконує процес сплати постачальнику коштів за

товар. Після чого клієнт отримує замовлення, при успішному процесі оплати через посередника.

У перспективі розвитку можливо спростити цей процес до більш звично, як безготівковий розрахунок, за умови відсутності посередника, легалізація криптовалюти, а також:

“...Якщо банки нададуть можливість підприємцям/підприємствам «прив'язуватись» до рахунку, еквівалентного до рахунку на крипто біржі...” [9, с. 264]. При інтеграції криптовалюти у банківську систему, хоча б на рівні розрахунків за товар, стане можливим ведення кореспонденцією рахунків бухгалтерського обліку, що дасть підприємцям нові можливості масштабування.

При наявності криптовалюти як форми оплати в діяльності підприємства її можна відображати у кореспонденції рахунків див. табл. 2.5., як Д(335) Електронні гроші, номіновані в національній валюті - К(701) Дохід від реалізації готової продукції.

2.3. Оптимізація оподаткування операцій з товарами на ДП “ЖЛГЗ”

Продажі товарів безпосередньо впливають на прибуток до оподаткування. Цей прибуток визнається у фінансовій звітності в тому періоді, в якому визнається дохід від реалізації та витрати, понесені для отримання цього доходу.

Порядок оподаткування доходів підприємств встановлений Податковим кодексом України. Оподаткування базується на різниці між чистим прибутком, тобто загальним оподатковуваним доходом (готівкові та безготівкові надходження) та документально підтвердженими витратами, пов'язаними з веденням бізнесу. Доходи від реалізації оподатковуються непрямими податками (акцизним податком, ПДВ та іншими, передбачених законодавством).

Їх розмір залежить від обсягів виробництва та реалізації товарів або послуг.

Оптимізація оподаткування - це підхід, методи та метрик, які допомагають підприємству у процесі своєї господарської діяльності оптимізувати та змінити своє податкове навантаження, результатом чого є сплата податкових платежів на загальну суму менше ніж за минулий період..

Оптимізація податкової політики підприємства полягає у вирішенні наступних завдань:

- розрахунок та аналіз податкових зобов'язань у відповідності до чинного податкового законодавства;
- визначення та сплата мінімально можливої суми податкових зобов'язань;
- пошук резервів зростання прибутку;
- аналіз та удосконалення умов укладання договорів з контрагентами;
- раціональне планування та управління грошовими потоками;
- зведення до мінімуму ризиків накладення штрафних санкцій.

Оптимізація податкової політики підприємства відкриває нові можливості для підприємств, у той час як мінімізація передбачає розробку різних заходів щодо сплати податків, яка може здійснюватись як на законних, так і на незаконних підставах.

Для покращення податкового навантаження, можна використати сучасні засоби прогнозування, штучного інтелекту, що дасть можливість на основі даних підприємства за минулі роки з високою вірогідністю сформулювати прогнозовані об'єми продажів товарів, розміри податкових платежів. Надати рекомендації щодо оптимізації щоденних процесів, що у свою чергу буде займати менше часу.

Недоліки такого підходу, це вартість розробки, довгий час на впровадження та налаштування моделі для отримання точних даних, постійне коригування моделі даних на їх коректність.

У довгостроковій перспективі використання штучного інтелекту з прогнозуванням масштабує підприємство у кілька разів більше. Одним із заходів

податкової оптимізації підприємства також є оцінювання ефективності податкової політики підприємства, який здійснюється через групу показників для оцінки податкового навантаження, які найбільш достовірно відображають результати податкової політики підприємства (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Показники оцінки податкового навантаження на підприємстві

Показник	Алгоритм розрахунку
Коефіцієнт оподаткування доходів	Сума податків, що їх включають до ціни продукції за певний період, грн./ Сума доходу за цей період, грн.
Коефіцієнт оподаткування прибутку	Податки, що їх сплачують з прибутку за певний період, грн./Балансовий прибуток підприємства за цей період, грн.
Коефіцієнт оподаткування витрат	Сума податків, що відносяться на витрати виробництва (обігу) грн./ Витрати виробництва чи обігу підприємства за цей період, грн.
Загальний коефіцієнт оподаткування підприємства	Чистий прибуток підприємства, отриманий від усіх видів господарської діяльності за певний час, грн./ Податкові платежі за цей період, грн.
Коефіцієнт використання податкових пільг	Сума податкових пільг, які підприємство використовує згідно з чинним законодавством упродовж певного часу/Загальна сума податкових платежів підприємства за цей період, грн.
Коефіцієнт податкомісткості реалізованої продукції	Податкові платежі підприємства за певний період, грн./Обсяг реалізованої продукції за цей період, грн.
Коефіцієнт ефективності податкової політики підприємства	Економія податкових платежів завдяки податковому плануванню в певному періоді, грн./Сума податкових платежів у базовому періоді, грн.

Регулярність відслідковування показників, систематичне їх покращення, дасть позитивний результат у майбутньому розвитку підприємства.

ВИСНОВКИ

Результатом виконаної дипломної роботи є обґрунтування організаційних основ бухгалтерського обліку операцій з товарами, їх оподаткування, а також удосконалення інформаційного забезпечення процесу управління на підприємствах переробної промисловості. Досліджено питання обліку і оподаткування операцій з товарами на підприємстві ДП «Житомирський лікеро-горілчаний завод», яке займається виробництвом лікеро-горілчаних виробів, спирту, солоду, а також та реалізацією товарів у мережах фірмових магазинів.

Дослідження обліку, оподаткування товарів на Державному підприємстві «Житомирський лікеро-горілчаний завод» дає можливість зробити наступні висновки:

1. Інноваційна модель розвитку української економіки можлива за умови вдосконалення технологічної структури переробної промисловості, підвищення ступеня локалізації ланцюжка створення вартості у вітчизняному промисловому виробництві та випереджаючого розвитку високотехнологічних та середньо-високотехнологічних виробництв. Підприємство відноситься до галузі переробної промисловості, яка відіграє важливу роль у економічному аспекті держави. Підприємство посідає топові місця в рейтингах, та перше за областю.
2. Регулювання питань обліку та оподаткування операцій з товарами використовуються нормативні документи відповідно чинного законодавства України. Тому, питання обліку та оподаткування операцій з товарами є достатньо врегульованим.
3. ДП "ЖЛГЗ" – є юридичною особою, що діє на умовах господарського розрахунку. Фінансування підприємства здійснюється за рахунок коштів від господарської діяльності, в т.ч. із залученням кредитних. За результатами проведеного аналізу, підприємство має налагоджені шляхи дистрибуції алкогольних

напоїв. Проте у зв'язку із нестабільною ситуацією в Україні, несе за собою підняття цін на сировину та матеріали.

4. Бухгалтерський облік на підприємстві регламентується Положенням про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку на підприємстві, зад. 30.12.2016 р., наказ № 294 "А". Нарахування та сплати податків керується Податковим кодексом України. Починаючи з 2020 року підприємство є збитковим. Спостерігається загальна тенденція спадання доходів, в тому числі сплати податків, що зумовлено різними факторами, основними з них є:
 - Ситуація, яка склалася в Україні в зв'язку з запровадженням карантину, негативно вплинула на зниження обсягів замовлень по всіх видах продукції.
 - Ситуація, яка склалася в Україні в зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ в Україну.
 - Низька платоспроможність споживачів на фоні нестабільної ситуації в країні.
5. Товари підприємства мають певні ознаки відмінності, які дають підприємству мати широкий асортимент продукції, тобто широкий вибір товарів для кінцевого споживача. Крім асортименту продукції, важливим є можливість розрахунку сучасними методами, а саме криптовалютою. При інтеграції криптовалюти у банківську систему, хоча б на рівні розрахунків за товар, стане можливим ведення кореспонденцією рахунків бухгалтерського обліку, що дасть підприємцям нові можливості масштабування.
6. Оптимізація податкової політики підприємства відкриває нові можливості для підприємств, у той час як мінімізація передбачає розробку різних заходів щодо сплати податків, яка може здійснюватись як на незаконних, так і на законних підставах. Для покращення податкового навантаження, можна використати сучасні

засоби прогнозування, штучного інтелекту, що дасть можливість на основі даних підприємства за минулі роки з високою вірогідністю сформулювати прогнозовані об'єми продажів товарів, розміри податкових платежів. Надати рекомендації щодо оптимізації щоденних процесів, що у свою чергу буде займати менше часу.

З нормативних документів підприємства зрозуміло, що бухгалтерський облік на ДП “ЖЛГЗ” ведеться за національними стандартами. Водночас, змінами, що внесені до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” 05.10.2017 р. № 2165-VIII, передбачено обов'язкове застосування для ведення обліку та складання фінансової звітності міжнародних стандартів великими підприємствами [40]. ДП “ЖЛГЗ” належить до великих підприємств. У зв'язку з цим вважаємо доцільним запропонувати даному підприємству перейти на пакет міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Для стабільного рівня функціонування підприємства потрібно стабільно мати рівень доходу, що буде задовольняти покриття регулярних, а також змінних витрат, та інших, що включаючи податкові платежі та зобов'язання, які є обов'язкові до сплати державі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДП “Житомирський лікєро-горілчаний завод”. Офіційний сайт ДП “ЖЛГЗ”. URL: <https://lgz.com.ua/> (01.04.2023)
2. Рахунок 28. Товари. Парус UA. URL: <http://consultant.parus.ua/dict?doc=.0SIFE5BA6>
3. Рейтинг підприємств. OpenDatabot. URL: <https://opendatabot.ua/c/kved/C/11.01?offset=12>
4. Богацька Н.М., Дуржинська А.Ю. Критерії ефективності діяльності підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/1_KAND_2010/Economics/10_54764.doc.htm
5. Бондар А. І. Сутність та шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2017. № 19. С 198-204
6. Господарський кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
7. Ярослав ЛУК’ЯНЧУК. “Неврегульовані питання застосування криптовалюти: обліково-правовий аспект” матеріали: Міжнародна науково-практична конференція “Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського союзу” 10 листопада 2022 року. Житомир. 2022, С. 229-231.с URL: <http://surl.li/jjiwi>
8. Ярослав ЛУК’ЯНЧУК. “SWOT-АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ” матеріали: III Всеукраїнська студентська наукова конференція “Цифровізація суспільства та бізнесу: виклики та можливості для молоді” 05.2023. Київ: Національна академія статистики, обліку та аудиту, 2023, С 52-56. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/7780>

9. Ярослав ЛУК'ЯНЧУК. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРИПТОВАЛЮТ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ПРИ РОЗРАХУНКАХ ЗА ТОВАРИ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ матеріали: II Міжнародної науково-практичної конференції «РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ У РОЗБУДОВІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ» 9-10 листопада 2023 року. - Збірник праць учасників II Міжнародної науково-практичної конференції. С. 263 -265 URL: <http://surl.li/onhzd>
10. "Humanity is reshaping itself. Let's think beyond the Present" by Artifex University of Bucharest "UNSETTLED ISSUES OF APPLICATION OF CRYPTOCURRENCY: ACCOUNTING AND LEGAL ASPECT" - Yaroslav LUKYANCHUK(14.12.2022) URL: <http://surl.li/onhzp>
11. Cooperation between Ukraine and the EU Countries 2021. Ukrstat. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/07/zb_ES_%202021.pdf
12. Кравченко О.В. Поняття стратегії розвитку підприємства. URL: https://uabs.sumdu.edu.ua/images/stories/docs/K_BOA/kravchenko_023.pdf.
13. Яркіна Н. М. Управління підприємством як економічна категорія (теоретичні аспекти). *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. 2014. № 1. С. 130-136.
14. Облік та оподаткування товарів: стан та перспективи розвитку. Economyandsociety. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/238.pdf
15. Облік реалізації товарів: види, операції. Osvita URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/17445/>
16. Статистика 2021. УкрСтат. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/07/zb_ES_%202021.pdf
17. Фінансова звітність підприємства. Клараті Проджект. URL: https://clarity-project.info/edr/00375504/finances?current_year=2022
18. Інформаційне агентство «Інтерфакс-Україна» : офіційний сайт. URL: <https://ua.interfax.com.ua/>.

- 19.Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) за видами економічної діяльності у 2015–2020 роках. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/pr/orp_rik/orp_rik_u.htm.
- 20.Переробна промисловість регіонів України: проблеми та перспективи розвитку : монографія / наук. ред. С.О. Іщук. Львів : Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього, 2020. 341 с.
- 21.Використання MEDoc. Ukrzvit URL: <https://ukrzvit.ua/chto-takoe-programma-medoc-medok/>
- 22.Секція переробної промисловості. Opendatabot. URL: <https://opendatabot.ua/c/kved/C>
- 23.Економіка і суспільство. Chmnu URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/Ekonomika-i-suspilstvo-7-2016.pdf#page=921>
- 24.Особливості бухгалтерського обліку та оподаткування товарів через інтернет-торгівлю. Molodyivchenyi. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4004/3937>
- 25.Облік та оподаткування товарів: стан та перспективи розвитку. Researchgate URL: <http://surl.li/onidn>
- 26.Нормативно-правове регулювання дистанційної реалізації товарів, її обліку і оподаткування. Evnuir. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/17463/1/Kondratyuk%20355-357.pdf>
- 27.Теоретико-методологічні аспекти обліку товарних операцій на підприємствах торгівлі. Tsatu. URL: <https://oj.tsatu.edu.ua/index.php/zbirnyk/article/view/539/511>
- 28.Мануфактури. Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua/c/index/manufacturing>
- 29.Мапа алкоголю України. barout URL: <https://barout.media/news/ukraine-alcohol-preferences-map-media/>
30. Товари ДП “ЖГЛЗ”. Офіційний сайт ДП “ЖЛГЗ”. URL: <http://surl.li/onifx>

31. Фактори впливу. Офіційний сайт ДП “ЖЛГЗ”. URL: <https://lgz.com.ua/wp-content/uploads/2020/09/Ryzyky.pdf>
32. Вивід криптовалюти в Україні. Медіа УП URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/11/14/257535/>
33. Розрахунок Акцизу. Tax Gov URL: <https://tr.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-486768.html>
34. Переробна галузь має бути новою економічною філософією України. УкрІнформ. URL: <http://surl.li/oniho>
35. Класифікація видів економічної діяльності. Ліга Закон. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/fin61334?an=164&ed=2020_02_24
36. Організація бухгалтерського обліку діяльності переробних підприємств. В.М. Рожелюк, Київ 2013. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/1916/1/Rozheluk_monog.pdf
37. Закон про облікову політику. Верховна рада Україн URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2779201-05#Text>
38. Фінансовий облік. Студфайл. URL: <https://studfile.net/preview/9136396/>
39. П(С)БО9 Запас. Облік-прес. URL: <https://oblik.press/p-s-bo-9-zapasy/>
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. Kodensky. URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/9.htm>
41. Сфера дії податкового кодексу України. iBuhgalter. URL: <https://ibuhgalter.net/tax-codex/11>
42. Закон України №2164-VIII. Мінфін - Міністерство фінансів Україн. URL: <https://mof.gov.ua/uk/download/page/2305>
43. Бухоблік товарів у роздрібній торгівлі. Інтерактивна бухгалтерія. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/10090/112141>

ДОДАТКИ